

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОГО МИСТЕЦТВА

Галузь знань 0202 Мистецтво

напрямок підготовки 6.020205 “Образотворче мистецтво”

ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ

2014-15 навчальний рік

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом. Структура типова.
Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи

А.О.Таранник

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія зарубіжного мистецтва» для студентів галузі знань 0202 «Мистецтво», напрям підготовки 6.020205 «Образотворче мистецтво».

Розробник: Романенкова Ю. В., доктор мистецтвознавства, професор, зав. кафедри образотворчого мистецтва Інститут Мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва Інституту мистецтв

Протокол від « 03 » вересня 2014 року № 1

Завідувач кафедри
образотворчого мистецтва

Ю. В. Романенкова

_____, 2014 рік
_____, 2014 рік

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	4
Структура програми навчальної дисципліни.....	5
I. Опис предмета навчальної дисципліни.....	5
II. Тематичний план навчальної дисципліни.....	6
III. Програма	
<i>Змістовий модуль I. Історія мистецтва зарубіжних країн від первісності до</i>	
<i>Відродження.....</i>	7
<i>Змістовий модуль II. Історія мистецтва зарубіжних країн XVII-поч. XX ст.....</i>	15
IV. Навчально-методична карта дисципліни.....	21
V. Плани практичних занять.....	23
VI. Завдання для самостійної роботи.....	26
Карта самостійної роботи бакалавра.....	33
VII. Індивідуальне науково-дослідницьке завдання.....	34
VIII. Система поточного та підсумкового контролю.....	35
IX. Методи навчання.....	38
X. Методичне забезпечення курсу.....	38
XI. Рекомендована література (основна, додаткова).....	39

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Мета викладання навчальної дисципліни – ознайомлення студентів спеціальності «Образотворче мистецтво» з основними еволюційними фазами світового мистецтва та архітектури, поняттями «мистецтво», «стиль», «течія», «творчий метод», з творчістю провідних майстрів світового мистецтва, поглибити знання в галузі світової культури, дати розуміння основних принципів стилеутворення в образотворчому мистецтві та архітектурі.

Завдання вивчення навчальної дисципліни – формування у студентів наряду базових знань у галузі основних художніх стилів, напрямів і творчих методів, головних стадій еволюції мистецтва – від первісності до XX ст., тобто ознайомлення з мистецьким доробком провідних країн світу, шедеврами світового мистецтва – перлинами провідних музейних колекцій, історією їх створення, що сприятиме підвищенню загального інтелектуального рівня студентів.

Означена дисципліна є однією з базових, що допомагають перетворити студентів на фахівців з високим інтелектуальним рівнем, освічених у різних галузях. Знання в галузі мистецтва дадуть їм можливість почуватися впевненіше, не тільки фахівцями вузького профілю, але й освіченими, інтелігентними людьми. Матеріал, запропонований для дослідження студентами ОКР “Бакалавр”, продовжується для вивчення студентами ОКР “Спеціаліст” і завершується під час набуття студентом ОКР “Магістр”, таким чином, штудіювання матеріалу передбачає поступове збільшення рівня складності. ОКР “Бакалавр” передбачає опанування історії мистецтва від первісності до початку XX ст., ОКР “Спеціаліст” – мистецтва XX ст., ОКР “Магістр” – сучасного мистецтва. Логіка міждисциплінарних зв'язків передбачає обов'язковий зв'язок з матеріалом навчальних дисциплін “Історія декоративно-прикладного мистецтва”, “Декоративно-прикладне мистецтво” (художня кераміка, художнє скло), “Декоративно-прикладне мистецтво” (художній метал), “Декоративно-прикладне мистецтво” (художній текстиль).

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

Знати:

- «стильовий календар», відрізнити один стиль від іншого за сукупністю ознак;
- основні мистецькі пам'ятки різних епох;
- місцезнаходження найвідоміших творів мистецтва світу;
- види та жанри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва;
- основний блок мистецтвознавчої термінології.

Вміти:

- розрізняти за сукупністю стильових ознак твори різних майстрів;
- відрізняти мистецькі епохи одну від іншої;
- аналізувати твори різних мистецьких стилів та епох;
- використовувати при створенні орнаментальних мотивів, ескізів костюму,

створенні власних творів знання з історії мистецтва;

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з двох навчальних модулів.

Кожна тема передбачає обов'язковий контроль знання візуального ряду. Перший модуль має обов'язковим виконання практичного завдання. Курс призначений для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр», розрахований на 2 семестри (перший курс), складається з 198 годин, тобто 5 кредитів ECTS, з яких 72 години – аудиторні, з них 32 – лекційні, 30 – семінарські, 81 – розраховані на самостійне закріплення студентами отриманих знань, 10 — на індивідуальні заняття, 9 — відведено для модульного контролю. Курс передбачає 2 змістових модулі. Вивчення курсу завершується екзаменом.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

" Історія зарубіжного мистецтва "

I. Опис предмета навчальної дисципліни

Курс підготовки фахівців	Напрямок підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS: 5,5	Шифр та назва галузі знань 0202 Мистецтво	нормативна Рік підготовки: 1
	Шифр та назва напрям:	Семестр: 1,2
	6.020205 Образотворче мистецтво	Аудиторні заняття: 72 год.
Змістових модулів: 2		Лекції: 32 год. Практичні: 30 год.
Загальна кількість годин: 198	Освітньо-кваліфікаційний рівень "бакалавр"	Індивідуальна робота: 10 год. Модульний контроль: 9 год.
Тижневих годин: 4		Самостійна робота: 81 год. Семестровий контроль – 36 год. Вид контролю: екзамен

II. Тематичний план навчальної дисципліни

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин							
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Практична робота	Індивідуал ьна робота	Самостійна робота	Семестрови й контроль	Модульни й контроль
Змістовий модуль I. Історія мистецтва зарубіжних країн від первісності до Відродження									
1.	Вступ. Первісне мистецтво	3	1	1			2		
2.	Мистецтво Давнього Сходу: Давній Єгипет	14	8	2	4	2	6		
3.	Мистецтво Давнього Сходу: Передня Азія	8	2	2			6		
4	Мистецтво античності: Стародавня Греція	16	8	2	4	2	8		
5	Мистецтво античності: Стародавній Рим	10	4	2	2		6		
6	Мистецтво Візантійської імперії	7	1	1			6		
7	Мистецтво Середньовіччя: романський стиль	10	4	2	2		6		
8	Мистецтво Середньовіччя: готичний стиль	14	8	4	4		6		
9	Мистецтво Відродження: Італія та країни Півночі	20	12	6	4	2	8		
10	Модульна контрольна робота								6
Разом		102	48	22	20	6	54		6
Змістовий модуль II. Історія мистецтва зарубіжних країн XVII-поч. XX ст.									
1	Бароко та рококо в образотворчому мистецтві та архітектурі Західної Європи	5	1	1			4		
2	Класицизм в західноєвропейському мистецтві. Художні процеси XVIII ст.	7	3	1	2		4		
3	Стилi i напрями в мистецтві Західної Європи XIX ст. Романтизм та реалізм	9	4	2	2		5		
4	Імпресіонізм та постімпресіонізм у мистецтві Західної Європи	11	6	2	2	2	5		
5	Мистецтво Росії: від Київської Русі до петровської епохи	8	4	2	2		4		
6	Російське мистецтво XVII-XIX ст.	11	6	2	2	2	5		
7	Модульна контрольна робота								3
Разом		90	24	10	10	4	27		3
Разом за навчальним планом		198	72	32	30	10	81	36	9

ІІІ. ПРОГРАМА ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І

Історія мистецтва зарубіжних країн від первісності до Відродження

Тема 1. Лекція. Вступ. Первісне мистецтво (1 год.)

Поняття “мистецтво”. Первісне мистецтво: теорії щодо виникнення мистецтва, його призначення. Періодизація мистецтва та його еволюція. Загальна характеристика, основні пам’ятки кожної доби. «Мобільне мистецтво», розвиток скульптури та дрібної пластики – від «натурального макету» до «палеолітичних венер», “стилі” наскельного живопису, основні типи мегалітичної архітектури.

Вивчення теми передбачає дослідження основних етапів еволюції первісного мистецтва, пролиття світла на проблему його виникнення (основні теорії), причини, що спонукали людину зайнятися художньою діяльністю. Подано кілька варіантів періодизації первісного мистецтва з поясненням виникнення назв періодів. Пояснюються поняття “анімізм”, “фетишизм”, “магія”, наголошується на поступовому формуванні міфологічного мислення у первісної людини. Аналізується передусім мистецький доробок палеоліту – еволюція скульптурного мислення людини (від “натурального макету” до дрібної пластики - корпус “палеолітичних венер”), твори живопису (наскельні розписи печер сучасної Франції – Труа-де-Фрер, Ласко, Мадлен, Іспанії – Альтаміра). Подаються основні стадії еволюції композиційного мислення людини, характеризується колорит розписів, причини домінування образів тварин у мистецтві, акцентується роль жінки у первісному мистецтві. Особлива увага приділяється також появі архітектури у первісності – подано класифікацію мегалітичних споруд, аналіз основних трьох типів (менгіри, дольмени, кромлехи), їх гіпотетичних функцій. Особлива роль відведена аналізу кромлеха Стоунхендж, теорій його походження та призначення.

Рекомендована література:

основна: [3], [4], [9].

додаткова: [3],[4],[14],[18],[36],[37],[39],[45],[47],[50],[68],[71],[85],[93].

ТЕМА 2. Лекція. Мистецтво Давнього Сходу: Давній Єгипет (2 год.)

Мистецтво Давнього Єгипту: основні стадії розвитку (додинастичний період, Раннє, Давнє, Середнє та Нове царства, Пізній період). Міфологія Давнього Єгипту. Мистецтво Передньої Азії. Скульптура як провідний вид мистецтва, основні пам’ятки. Архітектура та скульптура Дворіччя, Ассирії, Вавілона.

При вивченні даної теми ознайомлення студентів з матеріалом починається з географічної та хронологічної характеристик мистецького доробку Східних

деспотій. Пояснюється політична система, географічні особливості, характеризуються провідні етапи формування міфологічних систем як Давнього Єгипту, так і Передньої Азії.

Об'єкт дослідження – архітектура та образотворче мистецтво основних періодів розвитку давньоєгипетського мистецтва. Початок захоплення європейців культурою Давнього Єгипту. Розшифровка писемності та роль у дослідженні культури та мистецтва Єгипту Ж.-Ф.Шампольона, О.Марієтта, Г.Картера. Міфологія Давнього Єгипту, основні цикли міфів: солярні, про походження світу, осіричні. Варіанти періодизації за царствами та династіями.

Специфіка поховального культу. Провідні види мистецтва Єгипту доби фараонів. Зв'язок архітектури та скульптури.

Додинастичний період як доба формування головних принципів і основних засад мистецтва. Формування канону в мистецтві ілюструється плитою фараона Нармера. Початок еволюції архітектурного типу поховань давніх єгиптян.

Доба Давнього царства. Виникнення і розвиток монументального будівництва. Структура поховального комплексу. Аналізуються; поховальний комплекс фараона Джосера в Саккара, піраміда фараона Снофру в Дашурі, ансамбль великих пірамід у Гізе, статуї писаря Каї, зодчого Хеміуна, царевича Каапера.

Середнє царство як перехідна ланка в мистецтві Єгипту. Відмова від архітектурного типу піраміди та поява комбінованого типу гробниці. Сонячні храми з обелісками в центрі.

Доба Нового царства. Поступова зміна канонів. Звернення до нових типів усипальниць. Початок будівництва скельних гробниць у Фівах (Долина царів, Долина цариць). Комплекс цариці Хатшепсут. Аналізується дрібна пластика доби (статуетки жреця Аменхотепа та його дружини співачки Амона Ранної)

Доба Ехнатона (Амарнський період). Діяльність фараона-реформатора. Нові надбання в храмовій архітектурі. Скульптура доби. Друга половина Нового царства. Аналізуються портрети Аменхотепа IV та членів його родини – дружини Нефертіті та дочок, спадок гробниці Тутанхамона (дрібна пластика, декоративно-прикладне мистецтво). Період правління Рамзеса II. Повернення до традицій Давнього царства, гігантоманія в архітектурі та скульптурі. Аналізуються Рамесеум та комплекс Рамзеса II в Абу-Сімбелі, храмові комплекси Амона-Ра в Карнаку та Луксорі.

Пізній період. Синтез єгипетських, македонських і римських традицій і пізнішому періоді історії давньоєгипетського мистецтва.

Рекомендована література:

основна: [3], [4], [9].

додаткова: [3],[4],[14],[15],[16],[18],[24],[27],[31],[32],[39],[44],[45],[47],[50],[53],[54],[65],[66],[71],[74].

ТЕМА 3. Лекція. Мистецтво Давнього Сходу:

Передня Азія (2 год.)

Стисла характеристика мистецтва Передньої Азії. Періодизація, стан дослідження мистецького спадку. Міфологічна система та стан її дослідження. Провідні види мистецтва (компаративна характеристика з Давнім Єгиптом). Скульптура як провідний вид мистецтва, основні пам'ятки. Архітектура та скульптура Дворіччя, Ассирії, Вавілона. Аналізуються Червоний будинок, Білий храм, статуї Ебїх-Іля з Марі, патеси Гудеа шумерського періоду, зіккурат Етеменанкі, царські палацові комплекси Ніневії, феномен шеду, забудова Вавілона, брама богині Іштар.

Рекомендована література: основна: [3], [4], [9].

додаткова: [3],[4],[14],[15],[18],[24],[27],[32],[39],[44],[45],[47],[50],[53],[55],[56],[71].

ТЕМА 4. Лекція. Мистецтво античності:

Стародавня Греція (2 год.)

Поняття “античність” та його смислові відтінки, географія. Періодизація. Міфологія. Міфологічна система грецької та римської античності.

Крито-мікенське мистецтво. Образотворче мистецтво "гомерівського" періоду. Термін "архаїка" у мистецтві. Ордерна система. Формування основних ордерів, їх еволюція. Основні компоненти, будова грецького храму. Рання класика. Давньогрецький вазопис.

Висока класика. «Золота доба» Перікла. Пізня класика. Виокремлення провідних шкіл давньогрецької скульптури, тенденції їх розвитку, компаративний аналіз.

Еліністичне мистецтво. Тенденції у скульптурі. Синтез грецьких і римських традицій після завоювання Греції Римом.

Досліджується грецька античність, починаючи з найдавнішого, крито-мікенського періоду. Дається історико-культурне тло, характеризується політичний устрій, географічні особливості. Міфологічна система (міфологія доолімпійського та класичного періодів) дається методом компаративного аналізу з давньоєгипетською міфологією. Періодизація мистецтва Давньої Греції. Акцентується низка ключових понять для античної культури та мистецтва – “краса” та “гармонія”, зооантропоморфність богів, формування нового ідеалу краси, знань про пропорції людського тіла.

Крито-мікенська доба. Пояснюється природа різних назв доби. Аналізується архітектурний спадок періоду: ансамбль Кносського палацу на Криті, мікенські гробниці. Дається історія віднайдення та відкриття Трої, роль Г.Шлімана в дослідженні давньогрецької культури. Аналізується корпус пам'яток декоративно-ужиткового мистецтва – археологічний матеріал з пагорбу Гіссарлик та Мікен (посмертні маски, ритуальний посуд, зброя, прикраси).

Ранні періоди – гомерівський та архаїчний. Характеризується архітектура та скульптура, дається екскурс в історію давньогрецької кераміки – стилі вазопису, класифікація посуду за формами та функціями. Поява кор, куросів, мосхофорів.

Класика. Періодизація доби розквіту грецької культури та мистецтва. Формування ордерної системи в архітектурі. Доричний, іонічний, коринфський ордери. Семантика кожного. Структура давньогрецького храму. Засоби оздоблення. Домінування храмових споруд. «Золота» доба Перікла. Формування ансамблю Афінського акрополя. Скульптура класики. Поява нового канону пропорцій людського тіла, роль у цьому процесі теоретичних штудій Поліклета (його трактат «Канон»). Виявлення кількох тенденцій у скульптурі, поступове виокремлення різних шкіл. Творчість Мірона, Фідія, Іктіна, Каллікрата, Мнесікла, Поліклета, Праксителя, Скопаса, Лісіппа, Леохара.

Елінізм. Поступова відмова від співрозмірності та гармонійної простоти образів, тяжіння до гігантomanії та ускладненості композицій, манерності та штучності постав. Поява цікавості до побутового жанру («Хлопчик, що бореться з гусем» Боефа). Синтез локальних традицій із традиціями завойованих Олександром Македонським та приєднаних до Греції держав. Аналізується: вітвар Зевса в Пергамі, колос Родоський (одне з див світу), «Ніка Самофракійська», «Афродіта Мелоська».

Рекомендована література: основна: [3], [4], [9].

додаткова: [3],[4],[11],[14],[18],[24],[26],[27],[33],[35],[39],[44],[45],[47],[50],[53],[66],[70],[71],[87],[90].

ТЕМА 5. Лекція. Мистецтво античності: Стародавній Рим (2 год.)

Періодизація, загальна характеристика, компаративна характеристика давньогрецького та римського мистецтва. Провідні види мистецтва. Нові надбання в архітектурі.

Типи триумфальної архітектури, їх розвиток. Будівництво акведуків, віадуків, терм, шляхів, триумфальних арок, колон, брам. Еволюція форми триумфальної арки. Римський скульптурний портрет. Основні стилі помпейських розписів. Феномен фаумського портрету.

Дається компаративна характеристика давньогрецького та давньоримського мистецтва, акцентуються епігонські риси культури та мистецтва Риму. Стисла характеристика міфологічної системи. Поняття «римський міф», роль військової справи, політичний устрій, періодизація, поняття про «культ предків».

Характеристика етруського мистецтва: архітектурні типи, меморіальна скульптура.

Республіканський Рим. Імператорський Рим. Принцип забудови Вічного міста на семи пагорбах. Легенда про його виникнення. Роль фігури імператора у формуванні художніх смаків, уподобань доби. Мистецтво за доби принципату Августа. Розквіт архітектури та скульптури. Нові надбання в архітектурі Рима. Нові типи споруд (на відміну від грецького будівництва – цивільних, а не

культових), матеріали. Типи тріумфальних споруд. Будівництво акведуків, амфітеатрів, терм, цирків, арок, колон. Аналізуються одно- і трипролітні тріумфальні арки Тіта, Септімія Севера, колона Траяна, Золотий Будинок Нерона, Колізей, Пантеон, форум романум.

Розвиток римського скульптурного портрету. Реалістичність образів, наявність вікових характеристик, міміки, фізичних вад, відсутність ідеалізації, притаманної грецькій скульптурі, для якої характерне поняття «ідеального віку» та бездоганної вроди. Імагінес. Поява тогатурів. Аналізуються низка чоловічих та жіночих портретів, тогатур Август з Лувра, статуя Августа з Пріма Порто, статуя Марка Аврелія, портрет сіріянки, статуя римлянина з портретами предків, портрет римлянина, що здійснює узливання тощо.

Монументальний живопис Риму. Стилі помпеянських розписів. Їх компаративний аналіз. Феномен фаворитського портрету.

Початок розповсюдження християнства. Гоніння на перших християн за часів Нерона. Необхідність виникнення катакомб, катакомбне мистецтво.

Рекомендована література: основна: [3], [4], [9].

додаткова:

додаткова: [3], [4], [11], [14], [18], [24], [26], [27], [33], [35], [39], [44], [45], [47], [50], [53], [66], [70], [71], [87], [90].

ТЕМА 6. Лекція. Мистецтво Візантійської імперії (1 год.)

Християнство як ідеологічна основа візантійського мистецтва. Типи культової архітектури, способи внутрішнього декору храмів. Типи храмових будівель. Фрески, мозаїки візантійських храмів. Зародження іконопису. Доба іконоборства, її ідеологічне підґрунтя.

Дається характеристика політичного устрою, географічних меж Візантійської імперії, починаючи з моменту її утворення на уламках Римської імперії на місці поселення Візантій до розгрому 1453 р. Періодизація, виокремлення найзначніших періодів розквіту та занепаду. Пояснюються причини домінування культової архітектури, подано структуру візантійського хрестовокупольного храму, перехід до нього від більш розповсюдженої раніше базиліки. Акцентовано на ролі мозаїки у внутрішньому декорі храмів. Характеризується виникнення та розповсюдження іконопису, основні етапи його еволюції, занепад за часів періоду іконоборства. Аналізуються храм св.Софії у Костянтинополі, монастирі Кахріє Джамі, Осзіос Лукас, храм сан-Віталє в Равенні.

Рекомендована література: основна: [3], [4], [9].

додаткова: [2], [3], [4], [14], [18], [24], [27], [32], [44], [47], [50], [62], [63].

ТЕМА 7. Лекція. Мистецтво Середньовіччя: романський стиль (2 год.)

Загальна характеристика художньої культури Середньовіччя. Її куртуазний характер. Феномен лицарства. Періодизація. Поняття “романський стиль”. Фортифікаційне будівництво романіки. Замкова архітектура Франції, Німеччини, Іспанії.

Викладення матеріалу починається з періодизації, встановлення хронологічних меж досліджуваного періоду. Визначаються основні періоди Середньовіччя – мистецтво часів дороманських (наролінгів і меровінгів), романський і готичний періоди, пояснюється умовність назви даної історичної доби. Історико-політична ситуація. Теологія, схоластика як база культури. Дається стисла характеристика дороманського мистецтва. Історико-політичне тло.

Романський стиль. Загальна характеристика, стилістичні відмінності, спричинені географією, хронологія. Домінуючі види мистецтва, культова архітектура, фортифікаційне будівництво. Замки Західної Європи: структура замкового комплексу. Романський стиль у Франції, Німеччині, Іспанії – спільні та відмінні риси. Роль скульптури та ілюстрованих рукописних книжок.

Аналізуються: Альказар у Сеговії, замок у Ліхтенштайні, храм Сен-Дені, абатство Клюні в Бургундії як осередок монастирської культури Франції, а згодом – усієї Європи, ансамбль церкви, баптистерію і кампаніли в Пізі.

Рекомендована література: основна: [3], [4], [9].

додаткова: [2],[3],[4],[14],[18],[24],[27],[32],[34],[39],[47],[50],[63], [78],[83],[88].

ТЕМА 8. Лекція . Мистецтво Середньовіччя: готичний стиль (4 год.)

Готика на терені країн Західної Європи. Злет у культовій архітектурі. Розквіт вітражного мистецтва. Готична храмова скульптура. Готичний храм як взірць органічного синтезу мистецтв. Національні варіанти готики у Франції, Іспанії, Німеччині.

Готичний стиль як перший загальноєвропейський художній стиль. Франція як колыска готики. Головна роль храмової архітектури. Структура храму і система його зовнішнього та внутрішнього декору. Скульптура в організмі храму. Феномен вітражу. Готичний храм як втілення органічного синтезу мистецтв. Відмінності національних варіантів готики у Франції, Іспанії, Італії, Німеччині.

Аналізуються: храм Нотр-Дам-де-Парі, собори в Реймсі, Страсбурзі, Ам'єні, Руані, Сент-Шапель у Парижі, Кельні, Мілані, Фрайбурзі.

Рекомендована література: основна: [3], [4], [9].

додаткова: [2],[3],[4],[14],[18],[24],[27],[32],[34],[39],[47],[50],[63], [78],[83],[88].

ТЕМА 9. Лекція. Мистецтво Відродження: Італія та країни Півночі (6 год.)

Італійський Ренесанс: періодизація, підґрунтя, антична основа художньої культури. Гуманізм. Універсальний характер особистості. Живопис проторенесансу. Скульптура, її готичні ремінісценції.

Виокремлення провідних шкіл живопису – венеціанської і флорентійської, компаративна характеристика засобів художньої виразності. Пізній Ренесанс. Зміна домінант у менталітеті, початок маньєризму.

Маньєризм Італії. Провідні стилістичні риси, притаманні живопису, скульптурі.

Загальна культурно-історична характеристика доби. Смысл терміну, його виникнення в XVI ст. Періодизація. Гуманізм Ренесансу. Провідні представники гуманізму в різних галузях культури та мистецтва. Початок “ нової ери мистецтва ” – розквіт усіх видів мистецтв. Специфіка політичної ситуації, роздробленість Італії та її роль у формуванні характеру культури. Формування нового ідеалу людини, трансформація поняття “ краса ”, роль античної спадщини.

Проторенесанс: стисла характеристика доби, яку можна зазначити як зламну, перехідну від середньовічних традицій до нових течій у мистецтві. Творчість Джотто.

Ранній Ренесанс. Архітектура. Конкурси доби. Будівництво храмів, палаців. Творчість Ф.Брунеллескі. Живопис. Виокремлення флорентійської та венеціанської шкіл живопису як провідних на терені Італії. Творчість А. дель Кастаньо, Мазаччо, П. делла Франческа, С.Боттічеллі, Донателло, Л.Гіберті.

Високий Ренесанс. “ Золота доба ” мистецтв. Творчість “ титанів Відродження ” – Леонардо да Вінчі, Мікеланджело Буонарроті, Рафаеля Санті. Творчість представників венеціанської школи – Джорджоне, Тіціана Вечелліо.

Пізній Ренесанс та маньєризм. Криза естетики Відродження. Втрата ренесансових ідеалів, “ штучність подвійного мімезису ”. Диффузії маньєризму країнами Європи: його розповсюдження з Італії. Творчість Россо, Б.Челліні, Ф.Пріматіччо.

Аналізуються: цикл фресок в каплиці дель Арена в Ассізі Джотто; “ Давид ” та пам’ятник кондотьєру Гаттамелаті роботи Донателло; “ Весна ” та “ Народження Венери ” С. Боттічеллі; двері баптистерію у Флоренції роботи Л.Гіберті; церква Санта-Марія дель Фьоре та стара сакрістія церкви Сан-Лоренцо у Флоренції Ф.Брунеллескі; “ Джоконда ”, “ Мадонна у скелях ”, фреска “ Таємна вечеря ” в церкві Санта-Марія-делле-Граціє в Мілані, “ Мадонна Бенуа ”, “ Мадонна Літта ”, “ Портрет Чечіллії Галлерані ” Леонардо да Вінчі; “ Сікстинська мадонна ”, “ Мадонна зі щеглям ”, фрески станц у Ватикані Рафаеля Санті; “ Давид ”, “ П’єта », “ Мадонна Доні », надгробки Джуліано та Лоренцо Медичі, надгробок папи Юлія II, розписи Сікстинської каплиці роботи Мікеланджело; “ Спляча Венера ” та “ Сільський концерт ” Джорджоне; “ Св.Себастьян ”, “ Даная ”, “ Венера Урбінська ”, “ Портрет юнака з рукавичкою ”, “ Кохання земне та небесне ”, “ Союз землі та води ” Тіціана; золота сільничка Франциска I, “ Персей ”, “ Німфа Фонтенбло ” Б. Челліні.

Специфіка періодизації мистецтва Північного Ренесансу, компаративний аналіз з періодизацією італійського Відродження, специфіка різних національних варіантів. Відсутність “титанів Відродження”, її вплив на загальний характер мистецтва та динаміку його розвитку. Фактори, що спричинили відставання еволюції нового мистецтва на терені країн “Північного Ренесансу”. Загальна характеристика мистецтва доби на терені Франції, Німеччини, Нідерландів.

Французький Ренесанс і маньєризм. Придворний характер мистецтва. Зміна загального характеру мистецької діяльності – перехід від аскетизму Середньовіччя до світського мистецтва Ренесансу, заміна готичних традицій античними. Замки та палаци Франції доби. Фонтенбло як “універсальна майстерня” доби, колиска нової придворної культури. Творчість італійських і фламандських майстрів при французькому дворі. Скульптура та живопис доби.

Творчість Ж. Гужона, Ж. Пілона, Ж. Кузена Ст., династії Клуе, А. Карона. Аналізуються: замки Шамбор, Шенонсо, Ане, Блуа, Амбуаз, Азе-ль-Рідо, Монсоро, Фонтенбло.

Нідерландське мистецтво епохи Відродження. Релігійний аспект. Роль Реформації та контрреформаційних процесів. Творчість братів ван Ейк, І. Босха, представників творчої династії Брейгель. Живопис Г. ванн дер Гуса, Р. ван дер Вейден. Привалювання релігійного жанру та роль побутових сцен. Маньєризм Фландрії. Феномен романізму як визначаючий характер мистецтва феномен XVI ст. Маньєристичний живопис Нідерландів II пол. XVI ст.

Творчість Г. Нольціуса, Ф. Флоріса, Л. Ломбардта, представників творчої династії ван Клеве, П. ванн Альст, К. Корнеліссена, А. Мора, Я. Сікса, Б. ван Орлея. Творчість Луки Лейденського.

Роль Реформації та постаті М. Лютера у формуванні нового німецького мистецтва.

Загальна характеристика розвитку скульптури доби. Німецький живопис епохи. Творчість А. Дюрера – живописний і графічний спадок. Основні живописні твори митця. Графіка. А. Дюрер як один з засновників графіки як самостійного виду мистецтва в німецькій художній культурі. Аналізуються: «майстерські гравюри» «Св. Ієронім у келії», «Лицар, смерть і диявол», «Меланхолія», провідні цикли, створені у техніках ксилографії, гравюри на міді та офорту. Творчі династії Кранах та Гольбейн.

Локальний варіант стилю маньєризм на німецьких землях. Феномен дунайської школи. А. Альтдорфер. Творчість Г. Бальдунга Гріна. Г. фон Аахен як представник маньєризму в німецькому мистецтві.

Іспанський варіант стилю. Роль релігійного аспекту. Творчість А. Берругете, П. Мачуки. Ель Греко як представник іспанського маньєризму. Живописні твори.

Англійське мистецтво доби Ренесансу: причини «стильового відставання». Архітектура доби, основні тенденції розвитку живопису. Мініатюра XVI ст. Творчий шлях Н. Хілліарда. Англійський період творчості А. Мора.

Рекомендована література: основна: [3], [4], [9].

додаткова:

[1],[2],[3],[4],[7],[8],[10],[12],[13],[14],[17],[18],[19],[20],[21],[23],[24],[27],[28],
[29],[30],[32],[33],[34],[38],[39],[40],[46],[47],[50],[58],[59],[60],[61],[63],[72],[75],
[77],[80],[84],[88],[92].

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Історія мистецтва зарубіжних країн XVII-поч. XX ст.

ТЕМА 1. Лекція. Бароко та рококо в образотворчому мистецтві та архітектурі Західної Європи (2 год.)

Бароко та рококо як провідні художні стилі доби. Загальна характеристика. Комплекс стильових ознак, притаманних для кожного з провідних видів мистецтва. Синтез мистецтв у бароко. Національні варіанти стилю: Голландія, Фландрія, Франція.

Вивчення матеріалу починається з характеристики загально-культурної ситуації у країнах, де будуть викристалізовуватися найяскравіші національні варіанти бароко. Італія як батьківщина стилю. Італійська архітектура доби бароко, майстри, пам'ятки. Внесок Дж.-Л. Берніні у становлення стилю. Рококо як наступний етап у формуванні нового обличчя художньої культури Європи після бароко, його характерне тяжіння до орнаментики.

Голландське мистецтво XVII ст. Творчість Рембрандта. Провідні етапи становлення стилю майстра, твори живопису та графіки. Феномен «малих голландців». Ієрархія жанрів. Розквіт портрету, натюрморту. Ф. Хальс. Фламандський варіант стилю. Порівняльна характеристика стилістичних рис бароко в живопису фламандських і голландських майстрів. Творчий спадок П.-П. Рубенса. Рубенс як майстер кольору. Основні цикли та окремі твори.

Іспанське мистецтво XVII ст. Його специфічний характер, що пояснюється особливостями ситуації, яка склалася, починаючи з доби зародження інквізиції, до даної доби, спричиняючи значне заповільнення розвитку мистецтва. Живопис Д. Веласкеса.

Рекомендована література:

основна: [3], [4], [9].

додаткова: [2],[3],[4],[7],[9],[17],[24],[27],[32],[39],[47],[48],[49],[52],[63],[72],[82].

ТЕМА 2. Лекція. Класицизм у західноєвропейському мистецтві. Художні процеси XVIII ст. (1 год.)

Класицизм як стиль; програма, смислове наповнення, ідеологічне підґрунтя, стилістичні риси. Компаративний аналіз класицизму XVII та XVIII ст. – «класицизму Пуссена» та «класицизму Давида». Використання античного спадку, театралізація дійсності, «вдягання повсякденного життя в античні котурни». Повернення головної ролі на мистецькій арені до Франції за часів правління

«короля-сонця».

Розквіт архітектури доби становлення абсолютизму. Палацові ансамблі Франції. Версаль.

Роль творчості Н. Пуссена. Героїка творів.

Живопис Ж.-Л. Давида: історичний жанр, трактування художником героїзму античного Риму. Лаконізм композиції, домінування рисунку над кольором.

Аналізуються твори: «Автопортрет», «Пейзаж із Поліфемом», «Аркадські пастухи» Н. Пуссена; «Смерть Марата», «Клятва Гораційв» Ж.-Л. Давида.

Рекомендована література:

основна: [3], [4], [9].

додаткова:

[2],[3],[4],[7],[9],[17],[24],[27],[32],[39],[47],[49],[63],[72],[82].

ТЕМА 3. Лекція. Стилi і напрями в мистецтві Західної Європи ХІХ ст.

Романтизм та реалізм (2 год.)

Доба швидкої зміни стилів, течій, напрямів, творчих методів. Романтизм у художній культурі Західної Європи. Творчість засновників напрямку.

Мистецтво сер. ХІХ ст. Реалізм у живопису. Творчий спадок його засновників. Роль основних політичних подій к. ХVІІІ – І третини ХІХ ст. у формуванні нового характеру художньої культури. Доба кількох революцій як формуючий фактор. Зміни в системі цінностей щодо ієрархії жанрів, домінуюче положення побутового жанру в мистецтві.

Романтизм: художній стиль чи напрям. Аналізується природа романтизму як напрямку в мистецтві. Нестабільний, мінливий характер романтичних тенденцій, самоусвідомлення творчої особистості в оточуючому середовищі, її трагедійність. Увага до внутрішніх переживань людини, її здатність вагатися і переживати як основний об'єкт вивчення художниками. Романтизм не лише як художній напрям, а як внутрішній стан творчої особистості. Відмінності національних варіантів романтизму. Творчість фундаторів французького романтизму – Е. Делакруа та Т. Жеріко. «Свобода на барикадах» Делакруа та «Пліт «Медузи»» Т. Жеріко як маніфести романтизму в живопису.

Локальні варіанти романтизму Західної Європи. Німецький, англійський варіанти напрямку. Компаративний аналіз.

Реалізм у мистецтві середини ХІХ ст. Програма стилю, комплекс відмітних рис. Творчість Г. Курбе, Ф. Мілле. Зміни в сюжетиці, увага до повсякденного життя, повернення інтересу до побутового жанру.

Творчість О. Дом'є. Графічне мистецтво Франції на прикладі творчості митця. Політична карикатура доби.

Рекомендована література: основна: [3], [4], [9].

додаткова: [2],[4],[6],[9],[17],[27],[32],[47],[49],[63],[79].

ТЕМА 4. Лекція. Імпресіонізм та постімпресіонізм у мистецтві Західної Європи (2 год.)

Імпресіонізм як нова художня течія Франції. Художні салони Франції доби, «Салон відринутих». Виставки імпресіоністів. Творчість живописців і скульпторів, що стали представниками даного творчого методу. Постімпресіонізм. Програма. Компаративна характеристика творчого методу «імпресіонізм» та постімпресіонізму.

Імпресіонізм як основний творчий метод II пол. XIX ст. Зародження феномену. Париж як арена для боротьби перших спроб художників нової формації з рутинним сприйняттям ворожого до них Салону. Протистояння старого та нового – академізму. Перші виставки, «салон відринутих». Історія існування товариства, вісім виставок імпресіоністів, поступовий розпад угруповання художників, об'єднаних спільним методом. Париж як сюжетна «червона нитка» в живопису імпресіоністів. Домінування пейзажного жанру та причини цього. Специфіка технологічних особливостей імпресіоністичного живопису, тяжіння до висвітлення палітри, роботи в умовах пленеру, начерковий та етюдний характер творів.

Творчість художника, що став передтечею імпресіонізму, але й дуже швидко відійшов від угруповання, – Е. Мане. Скандальна творча біографія новатора. Декоративність, площинність, лаконічність його живопису, роль контуру, лінії. Аналіз творчого спадку основних представників імпресіонізму, акцент на їх швидкій зміні власного стилю під впливом робіт Мане. Живопис Е. Дега. Робота з м'якими матеріалами. Дега – літописець балету та театру. О. Ренуар як найзначніший портретист імпресіоністичного світу Франції. Творчий метод майстра, робота з кольором. К.-О. Моне – живописець світла, майстер пейзажу. Властивості його палітри, роботи зі світлом, фактура його живопису, вивчення станів природи в різні пори доби. Провідні цикли й окремі твори.

Скульптура II пол. XIX – поч. XX ст. на прикладі творчості французьких майстрів: О.Роден, Е.-А.Бурдель, А.Майоль. Творчий метод імпресіонізму у скульптурі, робота з фактурою матеріалу.

Постімпресіоністичний художній світ. Творчість постімпресіоністів та поява швидкоплинних нових стилів на їх тлі. Відмінності творчих методів, компаративний аналіз: пуантилізм, фовізм, символізм тощо. П. Гоген та синтез французьких та східних традицій у його творчості. В. ван Гог – оповісник нової мови в живопису Франції. А.-М.-Р. де Тулуз-Лотрек-Монфа – людина, що висвітлювала реверс театрального, циркового життя Франції. Інший, «темний бік» Парижа в творах художника. Творчий доробок П.Сезанна та феномен «сезаннізму» в живопису межі XIX та XX ст.

Аналізуються твори: «Олімпія», «Сніданок на траві», «Флейтист», «Лола з Валенсії» Е. Мане; «Латаття», цикл «Руанський собор» у різні пори доби, «Поле маків», «Скелі Бель-Іля», «Тауер» К.-О. Моне; балетні сцени, «Жінка, що розчісує волосся», «Блакитні танцівниці» Е. Дега; портрети Жанни Самарі, «Автопортрет», «Великі купальниці», «Бал у Мулен де ла Галетт» О. Ренуара; «Велика сосна

поблизу Екса», «П'єро та Арлекін», «Автопортрет» П. Сезанна; «Червоні рибки», «Танок», «Червона кімната» А. Матісса; «Соняхи», «Червоні виноградники в Арлі», «Автопортрет з відрізаним вухом» В. ван Гога; «Жінка, що тримає плід», таїтянські мотиви П. Гогена; собор Сакре-Кер на Монмартрі в Парижі, Ейфелева вежа; «Поцілунок», «Ворота пекла», «Уголіно», «Бронзовий вік», «Три тіні», «Громадяни Кале» О. Родена; «Помона», «Середземне море» А. Майоля; «Геркал, який стріляє» Е.-А. Бурделя.

Рекомендована література:

основна: [3], [4], [9].

додаткова: [2],[4],[6],[9],[17],[[27],[32],[41],[47],[49],[63],[76],[79],[81].

ТЕМА 5. Лекція. Мистецтво Росії: від Київської Русі до петровської епохи (2 год.)

Мистецтво Київської Русі. Зв'язки зі Східною Римською імперією. Візантійські традиції як основа давньоруського мистецтва. Храмове будівництво, монументальний живопис домонгольської доби. Структура православного храму, система його декору.

Мистецтво XIV-XVI ст. Храмове будівництво Володимира, Суздаля, Новгорода Великого, Пскова. Іконопис. Провідні тенденції, вплив візантійських традицій. Компаративний аналіз. Москва допетровської доби. Архітектура. Ансамбль Московського кремля: основні етапи забудови.

Загальна характеристика підгрунтя давньоруського мистецтва. Стислий огляд східнослов'янського мистецтва: міфологія, комплекс скульптурних пам'яток (ідоли). Скіфо-сарматське мистецтво: здобуток царських скіфів у галузі декоративно-ужиткового мистецтва, причини відсутності архітектури й корпусу пам'яток живопису. “Звіриний стиль” у мистецтві скіфів. Скіфські кургани: призначення, структура.

Проблема належності мистецького спадку Київської Русі – російська чи українська скарбниця? Примусова християнізація Русі і її наслідки. Залишки східнослов'янських традицій та їх вираження в давньоруському мистецтві. Протистояння поганського та християнського на ранніх етапах після прийняття християнства як головної релігії на Русі.

Храмове будівництво XIV-XVI ст. Пам'ятки Новгорода та Пскова. Компаративний аналіз архітектурних форм. Основні пам'ятки. Володимиро-суздальська храмова архітектура. Унікальність скульптурного оздоблення (на прикладі соборів та церкви Володимира, Суздаля, Юр'єва-Польського, Боголюбова).

Московське князівство. Архітектурне обличчя Москви. Заснування міста. Формування ансамблю Московського кремля: етапи забудови. Синтез італійських і місцевих традицій в храмовому будівництві Москви. Ренесансовий вплив та його переосмислення місцевими майстрами. Ансамбль Соборної площі кремля, основні споруди.

Іконопис. Загальна характеристика: призначення ікони, особливості процесу створення, техніки, витоки іконопису (традиції фаюмського портрету та візантійський спадок). Народження окремих іконописних шкіл, компаративний аналіз. Псковська, новгородська, ярославська, московська тощо школи іконопису. Відмітні риси. Іконостас: структура, характерні особливості ранніх і пізніх іконостасів. Творчість Ф.Грека, А.Рубльова, Діонісія.

Аналізуються: храм св. Софії, церква Спаса Преображення на Ільїні вулиці у Новгороді; Успенський собор у Володимирі; дзвіниця Івана Великого, Грановита палата, Успенський собор, Благовіщенський собор, Архангельський собор кремля в Москві; розписи Спасо-преображенської церкви Новгорода Ф.Грека; «Звенигородський чин», чин іконостаса Володимирського Успенського собору, «Трійця» А. Рубльова.

Рекомендована література: основна: [3], [4], [9].
додаткова: [4],[14],[18],[[27],[37],[47].

ТЕМА 6. Лекція. Російське мистецтво XVII-XIX ст. (2 год.)

Петрівська доба. Заснування Петербурга, його забудова. Творчість провідних архітекторів, виникнення царських резиденцій поблизу нової столиці.

Мистецтво XVIII ст. Розквіт портретного живопису. Творчість провідних майстрів. Класицизм у російському мистецтві.

Вплив історико-політичної ситуації на загальний характер мистецтва XVII ст. Реформи петровської доби: синтез російських та західноєвропейських традицій, примусова європеїзація. Початок домінування не культової, а світської архітектури. Петербург. Творчість Д. Трезіні. Забудова Василівського острова. Діяльність петрівських «пенсіонерів». Поступова відмова від архаїчних традицій боярської Русі. Розвиток історичного та портретного жанрів. Гравюра петрівських часів. Брати Зубови. Творчість І. Нікітіна, А. Матвєєва.

Російське бароко («наришкінське бароко»). Архітектура Росії XVII-XVIII ст. Палацові ансамблі. Царські заміські резиденції, запозичення традицій французьких регулярних парків, використання принципів західноєвропейського палацового будівництва. Ансамблі Петергофа, Павловська, Гатчини, Оранієнбаума, Царського Села. Творчість Ф.-Б. Растреллі.

Скульптура XVII-XVIII ст. Складний шлях розвитку нового скульптурного мистецтва, його штучне заповільнення, спричинене тяжінням до площинності, безтілесності образотворчого мистецтва боярської, допетровської Русі, що заперечувала тілесність, матеріальність образу, що викликало нехтування видів мистецтва, пов'язаних з роботою з об'ємом. Творчість скульптора Б.-К. Растреллі. Перший кінний пам'ятник. Галерея портретів Петра I в образотворчому мистецтві межі XVII та XVIII ст. Заснування Академії мистецтв в Санкт-Петербурзі за часів Катерини II. Творчість Е.-М. Фальконе. Розквіт портретного жанру в мистецтві постпетрівської Росії. Творчість В. Боровиковського, Д. Левицького, Ф. Рокотова.

Романтизм I чверті XIX ст. Живопис доби. Портретний жанр як один з провідних. Реалістичний живопис сер. XIX ст. II пол. XIX ст. як доба розквіту реалістичного живопису. «Артіль 14». Заснування та діяльність «Товариства пересувних виставок». Роль П.Третьякова в розвитку російської художньої культури II пол. XIX ст. Заснування галереї.

Російський національний варіант романтизму. Творчі шляхи О. Венеціанова, В.Тропініна, О. Кіпренського. Образ О. С. Пушкіна як універсальний для розуміння романтичних тенденцій у російському мистецтві доби: компаративний аналіз портретів поета роботи В. Тропініна та О. Кіпренського. Творчість К. Брюллова.

Петербург I пол. XIX ст. як символ, реальне втілення перехрестя впливів Італії, Франції, Голандії, Росії: найзначніші ансамблі. Петербург К. Росії. Творчість О. Монферрана.

Поступова відмова від романтичних тенденцій, застаріння академічної системи художньої освіти, назрівання кризи в Академії мистецтв Санкт-Петербурга і як результат – виникнення «Артілі 14» під керівництвом І. Крамського. Перебудова класичного варіанту ієрархії жанрів у російському образотворчому мистецтві. Побутовий жанр і психологічний портрет як наріжний камінь нового реалістичного мистецтва. Творчість В. Перова. Заснування Товариства пересувних виставок, принцип його дії, історія існування. Творчість основних представників – «передвижників». В. Суріков, І. Рєпін, В. Полєнов, А. Куїнджі, М. Ге, І. Левітан, І. Шишкін, В. Васнецов – провідні митці II пол. XIX ст.

Рекомендована література: основна: [3], [4], [9].
додаткова: [4],[14],[18],[[27],[37],[47],[73],[86].

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Історія зарубіжного мистецтва»

Разом за I модуль: 108 год., лекції – 22 год., практичні заняття – 20 год., індивідуальна робота – 6 год.,
самостійна робота – 54 год., модульний контроль – 6 год.

Разом за II модуль: 90 год., лекцій — 10 год., практичні заняття — 10 год, індивідуальна робота — 4 год, самостійна робота — 27 год.,
модульний контроль — 3 год., семестровий контроль — 36 год.

Модулі	Змістовий модуль I								
Назва модуля	<i>Історія мистецтва зарубіжних країн від первісності до Відродження</i>								
Кількість балів за модуль	145 балів								
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Теми лекцій	Вступ. Первісне мистецтво (відвідування – 1 бал)	Мистецтво Стародавнього Сходу: Давній Єгипет (відвідування – 1 бал)	Мистецтво Стародавнього Сходу: Передня Азія (відвідування – 1 бал)	Мистецтво античності: Стародавня Греція (відвідування – 1 бал)	Мистецтво античності: Давній Рим (відвідування – 1 бал)	Мистецтво Середньовіччя: Візантійська імперія (відвідування – 1 бал)	Мистецтво Середньовіччя: романський стиль (відвідування – 1 бал)	Мистецтво Середньовіччя: готичний стиль (відвідування – 1 бал)	Мистецтво Відродження: Італія та країни Півночі (відвідування – 1 бал)
Теми практичних-занять		Мистецтво Давнього Єгипту <i>(опитування за візуальним рядом — 5 балів, 5 балів за роботу (відвідування – 1 бал))</i>		Мистецтво Давньої Греції <i>(опитування за візуальним рядом — 5 балів, 5 балів за роботу (відвідування – 1 бал))</i>	Мистецтво Давнього Риму <i>(опитування за візуальним рядом — 5 балів, 5 балів за роботу) (відвідування – 1 бал)</i>		Мистецтво Середньовіччя: романський стиль <i>(опитування за візуальним рядом — 5 балів, 5 балів за роботу) (відвідування – 1 бал)</i>	Мистецтво Середньовіччя: готичний стиль <i>(опитування за візуальним рядом — 5 балів, 5 балів за роботу, (відвідування – 1 бал))</i>	Мистецтво Відродження: Італія та країни Півночі <i>(опитування за візуальним рядом — 5 балів, 5 балів за роботу, (відвідування – 1 бал))</i>
Самостійна робота	Складання глосарію <i>(5 бал)</i>	Складання глосарію <i>(5 бал)</i>	Складання глосарію <i>(5 бал)</i>	Складання глосарію <i>(5 бал)</i>	Складання глосарію <i>(5 бал)</i>	Складання глосарію <i>(5 бал)</i>	Складання глосарію <i>(5 бал)</i>	Складання глосарію <i>(5 бал)</i>	Складання глосарію <i>(5 бал)</i>
Види поточного контролю							Модульна контрольна робота <i>(25 балів)</i>		

Модулі	Змістовий модуль II					
Назва модуля	<i>Історія мистецтва зарубіжних країн від XVII до поч. XX ст.</i>					
Кількість балів за модуль	146 балів					
Лекції	1	2	3	4	5	6
Теми лекцій	Бароко та рококо в образотворчому мистецтві та архітектурі Західної Європи (відвідування – 1 бал)	Класицизм в західноєвропейському мистецтві. Художні процеси XVIII ст. (відвідування – 1 бал)	Стилі і напрями в мистецтві Західної Європи XIX ст. Романтизм та реалізм (відвідування – 1 бал)	Імпресіонізм та постімпресіонізм у мистецтві Західної Європи (відвідування – 1 бал)	Мистецтво Росії: від Київської Русі до петровської епохи (відвідування – 1 бал)	Російське мистецтво XVII-XIX ст. (відвідування – 1 бал)
Теми практичних занять		Класицизм в західноєвропейському мистецтві. Художні процеси XVIII ст. <i>(опитування за візуальним рядом —5 бали, за роботу —5 бали)</i> (відвідування – 1 бал)	Мистецтво імпресіонізму <i>(опитування за візуальним рядом —5 бали, за роботу - 5 бали)</i> (відвідування – 1 бал)	Російське мистецтво допетровської доби <i>(опитування за візуальним рядом —5 бали, за роботу – 5 бали)</i> (відвідування – 1 бал)	Російське мистецтво XVII-XVIII ст. <i>(опитування за візуальним рядом —5 бали, 5 за роботу – бали)</i> (відвідування – 1 бал)	Мистецтво передвижників <i>(опитування за візуальним рядом —5 бали, за роботу - 5 бали)</i> (відвідування – 1 бал)
Самостійна робота	Складання карти персоналій (5 бал)	Складання карти персоналій (5 бал)	Виконання копії з експлікацією (5 балів)	Складання карти персоналій (5 бал)	Складання карти персоналій (5 бал)	Виконання копії з експлікацією (5 балів)
ІНДЗ				30 балів		
Види поточно-го контролю				Модульна контрольна робота (25 балів)		
Підсумковий рейтинговий бал				291 балів (коефіцієнт успішності: $2,91 \div 60 = 4,8$ Екзамен - 40 балів (40 %) $4,8 \cdot n + 40 = 100$ балів		

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Поточне тестування та самостійна робота																	ІНДЗ	Кількість балів без урахування коефіцієнта	Коефіцієнт	Кількість балів з урахуванням коефіцієнта
ЗМ №1										ЗМ №2										
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	МКР	T1	T2	T3	T4	T5	T6	МКР				
6	17	6	17	17	6	17	17	17	25	6	17	17	17	17	17	25	30	291	4,8	100
145										116										

V. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль I. Історія мистецтва зарубіжних країн від первісності до Відродження

Тема 2. Мистецтво Давнього Сходу: Давній Єгипет (4 год.)

План заняття

1. Формування канону в давньоєгипетському мистецтві.
2. Скульптура Давнього царства.
3. Реформи Ехнатона в мистецтві Нового царства.
4. Тенденції в архітектурі II пол. Нового царства. Правління Рамзеса II.

Рекомендована література: основна: [3], [4], [9].

додаткова:

[3],[4],[14],[15],[16],[18],[24],[27],[31],[32],[39],[44],[45],[47],[50],[53],[54],[65],[66],[71],[74].

Тема 4. Мистецтво античності: Стародавня Греція (4 год.)

План заняття

1. Формування ордерної системи в архітектурі Давньої Греції.
2. Міфологія Давньої Греції та її вплив на мистецтво.
3. Типи давньогрецької кераміки, стилі вазопису.
4. Ансамбль афінського акрополя.
5. Архітектура та скульптура еллінізму.

Рекомендована література:

основна: [3], [4], [9].

додаткова: [3],[4],[11],[14],[18],[24],[26],[27],[33],[35],[39],[44],[45],[47],[50],[53],[66],[70],[71],[87],[90],[94].

Тема 5. Мистецтво античності: Стародавній Рим (2 год.)

План заняття

1. Нові архітектурні типи в Давньому Римі.
2. Триумфальна архітектура Давнього Риму.
3. Римський скульптурний портрет.
4. Фаюмський портрет.

Рекомендована література:

основна: [3], [4], [9].

додаткова:

[3],[4],[11],[14],[18],[24],[26],[27],[33],[35],[39],[44],[45],[47],[50],[53],[66],[70],[71],[87],[90],[94].

Тема 7. Мистецтво Середньовіччя: романський стиль (2 год.)

План заняття

1. Романський стиль у Європі: архітектура, скульптура, монументальний живопис.
2. Французька романіка.
3. Німецька романіка.
4. Іспанська романіка.

Рекомендована література:

основна: [3], [4], [9].

додаткова:

[2],[3],[4],[14],[18],[24],[27],[32],[34],[39],[47],[50],[63], [78],[83],[88].

Тема 8. Мистецтво Середньовіччя: готичний стиль (4 год.)

План заняття

1. Готичний храм як втілення органічного синтезу мистецтв.
2. Французька готика.
3. Німецька готика.
4. Іспанська готика.

Рекомендована література:

основна: [3], [4], [9].

додаткова: [2],[3],[4],[14],[18],[24],[27],[32],[34],[39],[47],[50],[63], [78],[83],[88].

Тема 9. Мистецтво Відродження: Італія та країни Півночі (4 год.)

План заняття

1. Періодизація італійського Ренесансу.
2. Творчість найвизначніших майстрів Проторенесансу.
3. Творчість Ф. Брунеллескі.
4. Творчість С. Боттічеллі.
5. Творчість Леонардо да Вінчі.
6. Творчість Мікеланджело Буонарроті.
7. Творчість Рафаеля Санті.
8. Компаративний аналіз італійського та Північного (в кожному з локальних варіанті Відродження).
9. Мистецтво школи Фонтенбло.
10. Творчість Ель Греко.
11. Творчість А. Дюрера.

Рекомендована література:

основна: [3], [4], [9].

додаткова: [1],[2],[3],[4],[7],[8],[10],[12],[13],[14],[17],[18],[19],[20],[21],[23], [24],[27],[28],[29],[30],[32],[33],[34],[38],[39],[40],[46],[47],[50],[58], [59],[60],[61],[63],[72],[75],[77],[80],[84],[88],[92].

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Історія мистецтва зарубіжних країн XVII-поч. XX ст.

Тема 2. Класицизм в західноєвропейському мистецтві. Художні процеси XVIII ст. (2 год.)

1. Походження стилю класицизм, загальна характеристика та прояви в різних видах образотворчого мистецтва.
2. Класицизм в архітектурі провідних країн Європи.
3. Творчість Ж.-Л. Давида.
4. Творчість Н. Пуссена.

Рекомендована література:

основна: [3], [4], [9].

додаткова: [2],[3],[4],[7],[9],[17],[24],[27],[32],[39],[47],[49],[63],[72],[82].

Тема 3. Стилi i напрями в мистецтві Західної Європи XIX ст. Романтизм та реалізм (2 год.)

План заняття

1. Романтизм як напрям у мистецтві XIX ст.
2. Реалізм та його підвалини в мистецтві.
3. Творчість Т. Жеріко.
4. Творчість Е. Делакруа.
5. Творчість Ф. Міллє.
6. Творчість Г. Курбе.
7. Творчість О. Дом'є.

Рекомендована література:

основна: [3], [4], [9].

додаткова: [2],[4],[6],[9],[17],[27],[32],[47],[49],[63],[79].

Тема 4. Імпресіонізм та постімпресіонізм у мистецтві Західної Європи (2 год.)

План заняття

1. Творчий метод імпресіоністів.
2. Творчість Е. Дега.
3. Творчість К. Моне.
4. творчість Е. Мане.
5. Творчість О. Ренуара.
6. Творчість О. Родена.
7. Постімпресіонізм та його підвалини.
8. Творчість П. Сезанна.
9. Творчість П. Гогена.
10. Творчість В. ван Гога.

Рекомендована література:

основна: [3], [4], [9].

додаткова: [2],[4],[6],[9],[17],[27],[32],[41],[47],[49],[63],[76],[79],[81].

Тема 5. Мистецтво Росії: від Київської Русі до петровської епохи (2 год.)

План заняття

1. Мистецтво Давньої Русі як загальний початок мистецьких процесів майбутніх Росії та України.
2. Структура хрестовокупольного храму. Кам'яне будівництво Давньої Русі.
3. Іконопис доби. Школи.
4. Творість Ф. Грека.
5. Творість А. Рубльова.
6. Ансамбль Московського кремля.

Рекомендована література: основна: [3], [4], [9].

додаткова: [4],[14],[18],[[27],[37],[47],[73],[86].

Тема 6. Російське мистецтво XVII-XIX ст. (2 год.)

План заняття

1. Романтизм у російському мистецтві.
2. Творчість О. Кіпренського.
3. Творчість О. Венеціанова.
4. Товариство пересувних виставок.
5. Побутовий жанр у російському живопису доби.
6. Творчість російських пейзажистів XIX ст.
7. Творчість І. Рєпіна.
8. Творчість В.Сурікова.

Рекомендована література: основна: [3], [4], [9].

додаткова: [4],[14],[18],[[27],[37],[47],[73],[86].

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ (Самостійні завдання оцінюються як творчі роботи, за їх складністю)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Тема 1. Вступ. Первісне мистецтво (2 год.)

1. Навчитися розрізняти стилі палеолітичного живопису.
2. Пояснити, чому в первісному мистецтві час від часу відбувається зміна сюжетики.
3. Охарактеризувати палітру палеолітичного живопису.
4. Спробувати охарактеризувати процес еволюції архітектурного мислення людини на прикладі типів мегалітичних споруд.
5. Скласти глосарій з термінів, які використовуються при вивченні первісного мистецтва.

Рекомендована література: основна: [3], [4], [9].

додаткова: [3],[4],[14],[18],[36],[37],[39],[45],[47],[50],[68],[71],[85],[93].

Тема 2. Мистецтво Давнього Сходу: Давній Єгипет (6 год.)

1. Зробити компаративний аналіз давньоєгипетської та месопотамської архітектури на різних стадіях розвитку, знайти спільні та відмінні риси, пояснити причини.
2. Порівняти особливості канону в давньоєгипетській скульптурі Давнього царства та амарнського періоду.
3. Дослідити еволюційні фази формування типів усипальниць у Давньому Єгипті.
4. Проаналізувати міфологічну основу образотворчого мистецтва Давнього Єгипту та вплив на нього поховального культу.
5. Скласти глосарій з термінів, які використовуються при вивченні давньоєгипетського мистецтва.

Творче завдання: розробити проект інтер'єру або виробу декоративно-вжиткового мистецтва (зброя, прикраса, костюм) у стилі Давнього Єгипту з використанням атрибутики Давнього Єгипту. *Матеріали та техніки:* акварель, гуаш, туш, перо, папір, колаж, аплікація. *Формат:* від А4 до А2.

Рекомендована література:

основна: [3], [4], [9].

додаткова: [3],[4],[14],[15],[16],[18],[24],[27],[31],[32],[39],[44],[45],[47],[50],[53],[54],[65],[66],[71],[74].

Тема 3. Мистецтво Давнього Сходу: Передня Азія (6 год.)

1. Дослідити семантику зіккуратів, порівняти зі ступінчастою пірамідою Давнього Єгипту.
2. Проаналізувати основні стадії еволюції архітектурного типу піраміди.
3. Порівняти особливості канону в давньоєгипетській та шумерській скульптурі.
4. Скласти глосарій з термінів, які використовуються при вивченні передньоазійського мистецтва.

Рекомендована література:

основна: [3], [4], [9].

додаткова:

[3],[4],[14],[15],[18],[24],[27],[32],[39],[44],[45],[47],[50],[53],[55],[56],[71].

Тема 4. Мистецтво античності: Стародавня Греція (8 год.)

1. Проаналізувати архітектурну ідею та живописне оздоблення ансамблю Кносського палацу на Криті.
2. Зробити аналіз основних типів мікенських гробниць.
3. Порівняти канон людської постаті на прикладі творчості Поліклета та Лісіппа.
4. Прослідкувати зміни в трактуванні людської постаті в скульптурі Давньої Греції від мосхофора та куроса.
5. Дати аналіз основних стилів давньогрецького вазопису, охарактеризувати найпоширеніші форми, пояснити залежність форми, характеру декору від функцій посуду.

6. Порівняти особливості доричного, іонічного, коринфського храмів, пояснити, що таке ордерна система в архітектурі.
7. Скласти глосарій з термінів, які використовуються при вивченні давньогрецького мистецтва.

Рекомендована література:

основна: [3], [4], [9].

додаткова: [3], [4], [11], [14], [18], [24], [26], [27], [33], [35], [39], [44], [45], [47], [50], [53], [66], [70], [71], [87], [90].

Тема 5. Мистецтво античності: Стародавній Рим (6 год.)

1. Зробити загальну компаративну характеристику давньогрецької та давньоримської архітектури: виявити основні типи споруд, форми, принцип оздоблення.
2. Дослідити розбіжності в стилях помпеянських розписів та пояснити на цьому прикладі хід еволюції в монументальному живопису.
3. Прослідкувати процес зародження та розвитку римського скульптурного портрету, порівняти зі ставленням до людських образів у давніх греків.
4. Виявити основні типи тріумфальної архітектури в Давньому Римі.
5. Охарактеризувати роль арочних конструкцій для архітектури Давнього Риму на конкретних прикладах, зробити акцент на появі нових типів споруд.
6. Скласти глосарій з термінів, які використовуються при вивченні давньоримського мистецтва.

Рекомендована література: основна: [3], [4], [9].

додаткова: [3], [4], [11], [14], [18], [24], [26], [27], [33], [35], [39], [44], [45], [47], [50], [53], [66], [70], [71], [87], [90].

Тема 6. Мистецтво Візантійської імперії (6 год.)

1. Дослідити витоки та розвиток мистецтва іконопису.
2. Проаналізувати структуру хрестовокупольного храму, семантику кількості бан, виявити принципи його оздоблення, систему внутрішнього декору.
3. Знайти спільні та відмінні риси фаюмських портретів та візантійських ікон.
4. Скласти глосарій з термінів, які використовуються при вивченні візантійського мистецтва.

Рекомендована література:

основна: [3], [4], [9].

додаткова: [2], [3], [4], [14], [18], [24], [27], [32], [44], [47], [50], [62], [63].

Тема 7. Мистецтво Середньовіччя: романський стиль (6 год.)

1. Охарактеризувати романський стиль в західноєвропейській архітектурі: виявити основні стилістичні риси, визначити домінуючі типи споруд.
2. Провести порівняльний аналіз романської та готичної споруд на конкретних прикладах.

3. Зробити компаративний аналіз основних локальних варіантів романського стилю в архітектурі Західної Європи.
4. Скласти глосарій з термінів, які використовуються при вивченні романського мистецтва.

Рекомендована література: основна: [3], [4], [9].

додаткова: [2],[3],[4],[14],[18],[24],[27],[32],[34],[39],[47],[50],[63], [78],[83],[88].

Тема 8. Мистецтво Середньовіччя: готичний стиль (6 год.)

1. Дати характеристику феномену лицарства в середньовічній культурі.
2. Проаналізувати готичний собор з точки зору синтезу мистецтв.
3. Дослідити зміни в характері від романської до готичної скульптури в організмі храму.
4. Зробити компаративний аналіз основних локальних варіантів готичного стилю в архітектурі Західної Європи.
5. Скласти глосарій з термінів, які використовуються при вивченні готичного мистецтва.

Творче завдання: розробити проект виробу декоративно-вжиткового мистецтва (зброя, прикраса, костюм) у готичному стилі з використанням його атрибутики.

Матеріали та техніки: акварель, гуаш, туш, перо, папір, колаж, аплікація. *Формат:* від А4 до А2.

Рекомендована література: основна: [3], [4], [9].

додаткова: [2],[3],[4],[14],[18],[24],[27],[32],[34],[39],[47],[50],[63], [78],[83],[88].

Тема 9. Мистецтво Відродження: Італія та країни Півночі (8 год.)

1. Порівняти характерні особливості венеціанської та флорентійської шкіл живопису на прикладі творів провідних представників кожної з них.
2. Охарактеризувати творчість Леонардо да Вінчі з точки зору універсального характеру особистості.
3. Довести універсальність кожного з трьох “титанів Відродження” шляхом дослідження основних галузей їх творчості.
4. Проаналізувати риси новаторства в трактовці сюжету “Таємної вечері” Леонардо да Вінчі.
5. Прослідкувати процес поступової трансформації іконографічного типу образу Давида на прикладі творчості Донателло, Мікеланджело, Вероккіо.
6. Дати характеристику змін у свідомості творчої особистості в період переходу від Ренесансу до маньєризму, виділити вирішальні ідеї, охарактеризувати внутрішній стан художників доби на конкретних прикладах.
7. Сформулювати комплекс рис, що відрізняють італійське Відродження від французького, німецького та нідерландського.
8. Виділити провідних майстрів французького Відродження, дати характеристику їх особистостей з огляду на основні сфери діяльності.

9. Зробити стислий порівняльний аналіз національних варіантів маньєризму у в Іспанії та Італії.
10. Скласти глосарій з термінів, які використовуються при вивченні ренесансового мистецтва.

Творче завдання: виконати портрет одного з митців Відродження Італії або країн Півночі (копіювати відомий автопортрет).

Матеріали та техніки: акварель, гуаш, темпера, папір. *Формат:* від А4 до А2.

Рекомендована література: основна: [3], [4], [9].

додаткова:

[1],[2],[3],[4],[7],[8],[10],[12],[13],[14],[17],[18],[19],[20],[21],[23],[24],[27],[28],[29],[30],[32],[33],[34],[38],[39],[40],[46],[47],[50],[58],[59],[60],[61],[63],[72],[75],[77],[80],[84],[88],[92].

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Тема 1. Бароко та рококо в образотворчому мистецтві та архітектурі Західної Європи (4 год.)

1. Порівняти живописну манеру голландських та фламандських майстрів, особливості творчих методів на прикладі живопису Рембрандта та Рубенса.
2. Знайти розбіжності в голландському, фламандському та іспанському варіантах стилю бароко.
3. Зробити компаративний аналіз архітектурних споруд епох бароко та рококо.
4. Проаналізувати комплекс стилістичних рис рококо на прикладі твору образотворчого мистецтва.
5. Скласти карту персоналій — стислого переліку творчих особистостей, що працювали в означену добу, з датами життя та переліком провідних творів.

Рекомендована література: основна: [3], [4], [9].

додаткова:

[2],[3],[4],[7],[9],[17],[24],[27],[32],[39],[47],[48],[49],[52],[63],[72],[82].

Тема 2. Класицизм у західноєвропейському мистецтві. Художні процеси XVIII ст. (4 год.)

1. Визначити античні традиції та пояснити характер їх переосмислення в класицистичному мистецтві.
2. Зробити аналіз архітектурних особливостей, принципів планування садово-паркового комплексу Західної Європи XVII ст. на прикладі Версаля.
3. Порівняти світоглядні засади та художнє втілення їх у класицизмі Пуссена та класицизмі Давида.
4. Скласти карту персоналій — стислого переліку творчих особистостей, що працювали в означену добу, з датами життя та переліком провідних творів.

Рекомендована література: основна: [3], [4], [9].

додаткова: [2],[3],[4],[7],[9],[17],[24],[27],[32],[39],[47],[49],[63],[72],[82].

Тема 3. Стилi i напрями в мистецтвi Захiдної Європи ХІХ ст. Романтизм та реалiзм (5 год.)

1. Пояснити змiни загальної системи в iєрархії жанрiв у захiдноєвропейському мистецтвi II пол. ХІХ ст.
2. Дослiдити змiни в менталiтетi творчої особистостi доби романтизму.
3. Видiлити найпоширенiшi в образотворчому мистецтвi Захiдної Європи сер.ХІХ ст. сюжети та пояснити причини такого розподiлу уваги митцiв.
4. Пояснити причини посилення уваги до побутового жанру в мистецтвi сер. ХІХ ст.
5. Скласти карту персоналiй — стислого перелiку творчих особистостей, що працювали в означену добу, з датами життя та перелiком провiдних творiв.

Рекомендована лiтература: основна: [3], [4], [9].

додаткова: [2],[4],[6],[9],[17],[[27],[32],[47],[49],[63],[79].

Тема 4. Iмпресiонiзм та постiмпресiонiзм у мистецтвi Захiдної Європи (5 год.)

1. Проаналiзувати творчий метод iмпресiонiстiв та порiвняти з постiмпресiонiстичним.
2. Охарактеризувати технологiчнi особливостi живопису фовiстiв та пуантiлiстiв.
3. Висвітлити причини перетворення пейзажу на основний жанр за часiв iмпресiонiзму.
4. Дати аналiз основних вiдмiтних рис iмпресiонiзму у скульптурi.
5. Дати характеристику сезаннiзму як феномену в живопису Францiї межi ХІХ та ХХ ст.
6. Скласти карту персоналiй — стислого перелiку творчих особистостей, що працювали в означену добу, з датами життя та перелiком провiдних творiв.

Творче завдання: зробити копiю з експлiкацiєю (iсторичною довiдкою) одного з вiдомих творiв iмпресiонiстiв (пейзаж або портрет).

Матерiали: пастель, гуаш, темпера, парiр. **Формат:** вiд А4 до А2.

Рекомендована лiтература: основна: [3], [4], [9].

додаткова: [2],[4],[6],[9],[17],[[27],[32],[41],[47],[49],[63],[76],[79],[81].

Тема 5. Мистецтво Росiї: вiд Київської Русi до петровської епохи (4 год.)

1. Дати характеристику давньослов'янському пантеону богiв, пояснити його структуру, видiлити основнi персоналiї мiфологiї.
2. Проаналiзувати природу “звiриного стилю” у виробах скiфського декоративно-ужиткового мистецтва.
3. Пояснити, що з вiзантiйських традицiй було запозичено мiсцевими майстрами, а що трансформовано локальними архiтекторами при зведеннi храму св.Софiї в Києвi.
4. Прослiдувати основнi стилiстичнi риси в російському iконопису, порiвняти особливостi рiзних локальних шкiл.

5. Проаналізувати риси новаторства підходу А.Рубльова до сюжету Трійці.
6. Дослідити переплетення італійських і російських традицій в культовій архітектурі XV-XVI ст. на прикладі соборів Московського кремля.

Рекомендована література: основна: [3], [4], [9].

додаткова: [4],[14],[18],[[27],[37],[47],[73],[86].

Тема 6. Російське мистецтво XVII-XIX ст. (5 год.)

1. Виділити основні етапи забудови Петербурга та майстрів, що в різні часи формували його архітектурне обличчя.
2. Охарактеризувати феномен діяльності іноземних майстрів у Росії за петровської доби і прослідкувати його наслідки в мистецтві Росії.
3. Проаналізувати відмітні риси російського варіанту бароко на прикладі палацових ансамблів Ф.-Б.Растреллі.
4. Дослідити етапи формування нової скульптури Росії, появу перших кінних пам'ятників на прикладі трактовки образів Петра I.
5. Зробити стислий огляд головних етапів діяльності “Товариства пересувних виставок”.
6. Виділити найзначніші сюжетні лінії у творчості В.Сурікова та І.Рєпіна.
7. Дати розвернуту відповідь на питання, які творчі угруповання формували художнє життя Росії на зламі XIX та XX ст.

Рекомендована література: основна: [3], [4], [9].

додаткова: [4],[14],[18],[[27],[37],[47],[73],[86].

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА
з дисципліни “Історія зарубіжного мистецтва”

Змістовий модуль та теми курсу	Кіль- кість годин	Академічний контроль	Бали	
Змістовий модуль I.				
Вступ. Первісне мистецтво	3		5	
Мистецтво Давнього Сходу: Давній Єгипет	14	<i>Індивідуальне заняття, семінарське заняття</i>	5	
Мистецтво Давнього Сходу: Передня Азія	8		5	
Мистецтво античності: Стародавня Греція	16	<i>Семінарське заняття</i>	5	
Мистецтво античності: Стародавній Рим	10	<i>Семінарське заняття</i>	5	
Мистецтво Середньовіччя: Візантійська імперія	7		5	
Мистецтво Середньовіччя: романський стиль	10	<i>Семінарське заняття</i>	5	
Мистецтво Середньовіччя: готичний стиль	14	<i>Семінарське заняття, індивідуальне заняття</i>	5	
Мистецтво Відродження: Італія та країни Півночі	20	<i>Семінарське заняття, індивідуальне заняття</i>	5	
Модульна контрольна робота (тестова форма)	6			
Разом годин:	54	Разом балів:	45	
Змістовий модуль II.				
Бароко та рококо в образотворчому мистецтві та архітектурі Західної Європи	5		5	
Класицизм в західноєвропейському мистецтві. Художні процеси XVIII ст.	7	<i>Семінарське заняття</i>	5	
Стилi і напрями в мистецтві Західної Європи XIX ст. Романтизм та реалізм	9	<i>Семінарське заняття</i>	5	
Імпресіонізм та постімпресіонізм у мистецтві Західної Європи	11	<i>Семінарське заняття, індивідуальне заняття</i>	5	
Мистецтво Росії: від Київської Русі до петровської епохи	8	<i>Семінарське заняття</i>	5	
Російське мистецтво XVII-XIX ст.	11	<i>Семінарське заняття, індивідуальне заняття</i>	5	
ІНДЗ				
Модульна контрольна робота (тестова форма)	3			
Разом годин	27		30	

VII. ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКЕ ЗАВДАННЯ

Індивідуальна навчально-дослідна робота (ІНДЗ) є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення матеріалу навчальної дисципліни та веденні подальшої наукової діяльності. Завершується виконання студентами ІНДЗ публікацією тез доповіді або наукової статті в збірці наукових праць для молодих учених або збірці тез певної конференції

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) – це вид навчально-дослідної роботи студента, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його загальної — навчальної та наукової — компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне, поглиблене доопрацювання матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань з навчального курсу, удосконалення вмінь самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: опублікована (або подана до друку) наукова робота, яка виконується на основі знань, отриманих під час лекційних та семінарських занять і охоплює весь зміст навчального курсу, оцінюється в 30 балів.

Завдання ІНДЗ: підготовка тексту наукової статті мистецтвознавчого спрямування.

Критерії оцінювання та шкалу оцінювання подано відповідно у табл. 7.1 і 7.2.

Таблиця 7.1

№ п/п	Критерії оцінювання ІНДЗ	Максимальна кількість балів
1.	Опрацювання наукової літератури, матеріалів наукових конференцій, відвідання захистів дипломних робіт та дисертаційних досліджень	10 балів
2.	Підготовка завершеного тексту наукової статті з візуальним супроводом та подання його до друку	20 балів
Разом		30 балів

Таблиця 7.2

Шкала оцінювання ІНДЗ

(науково-педагогічного дослідження у науковій статті або тез доповіді)

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	26-30	Відмінно
Достатній	19-25	Добре
Середній	13-18	Задовільно
Низький	0-12	Незадовільно

Оцінка з ІНДЗ є обов'язковим балом, який враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни «Історія зарубіжного мистецтва».

Бакалавр може набрати максимальну кількість балів за ІНДЗ – 30 балів.

VIII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення бакалаврів з дисципліни «Історія зарубіжного мистецтва» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 8.1, табл. 8.2.

Таблиця 8.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Вид діяльності	Максимальна кількість балів	Одиниць	Всього
1	Відвідування лекцій	1	15	15
2	Відвідування семінарів	1	11	11
3	Робота на семінарському занятті	10	11	110
4	Самостійна робота	5	15	75
5	Індивідуальне навчально-дослідницьке завдання	30	1	30
6	МКР	25	2	50
Підсумковий рейтинговий бал				304

У процесі оцінювання навчальних досягнень бакалаврів застосовуються такі методи:

➤ **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік.

➤ **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, наукова стаття, тест.

➤ **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

➤ **Представлення наукових та творчих робіт.**

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки
ECTS

Підсумкова кількість балів (max – 100)	Оцінка за 4-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
1 – 34	«незадовільно» (з обов’язковим повторним курсом)	F
35 – 59	«незадовільно»	FX
	(з можливістю повторного складання)	
68 - 60	«задовільно»	E
74 - 69	«задовільно»	D
81 - 75	«добре»	C
89 - 82	«добре»	B
90 – 100	«відмінно»	A

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у табл. 8.3.

Таблиця 8.3

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень бакалаврів

Оцінка	Критерії оцінювання
«ВІДМІННО»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.

«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу бакалавра на семінарських заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється з використанням роздрукованих завдань.

Реферативні дослідження та есе, які виконує бакалавр за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях.

Модульний контроль знань бакалаврів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на семінарських заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

IX. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної та творчої діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна) з застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій, семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні*: виконання творчих завдань та копіювання.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; з репродукціями творів; з використанням рекомендованих та обраних самостійно художніх матеріалів та інструментів; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної та творчої діяльності:

навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

X. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ навчально-предметний фонд;
- ✓ репродукції творів майстрів;
- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ навчальний посібник з дисципліни;

XI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна:

1. *Бенуа А.* История живописи всех времен и народов/А.Бенуа. - Т.3. - Спб.: Издательский дом «Нева», 2004. - 512 с.
2. *Ильина Т.* История искусств. Западноевропейское искусство/Т. Ильина. - М.: Высшая школа, 2006. - 368 с.
3. *Романенкова Ю.* Історія пластичних мистецтв/Ю. Романенкова. – К.НАУ, 2008. - 376 с.
4. *Гнедич П.* Всемирная история искусств/П.Гнедич. - М.:Современник, 1996. - 496 с.
5. *Гнедич П.* История искусств. Северное Возрождение/П.Гнедич. - М.:Эксмо, 2005. - 145 с.
6. *Кабаков И., Кабакова Э.* Альтернативная история искусств/И.Кабаков, Э. Кабакова. - М.:Кербер, 2008. - 256 с.
7. *Клеваев В.* Лекции по истории искусства/В.Клеваев. - К.:Факт, 2007. - 720 с.
8. *Мировое искусство. Мастера Северного Возрождения/Сост. И.Мосин.* - Спб.:СЗКЭО «Кристалл», - М.: «Оникс», 2006. - 176 с.
9. *Романенкова Ю.* Мировоззренческие универсалии периодов Stilwandlung в мировом художественном процессе. – К.: Химджест, 2010. - 276 с.
10. *Романенкова Ю.* Школа Фонтенбло у контексті французького мистецтва XVI ст. – К.: НАКККиМ, 2011. - 248 с.

Додаткова:

1. *Алпатов М.* Художественные проблемы искусства Древней Греции. – М.:Искусство, 1987. - 206 с.
2. *Античное наследие в культуре Возрождения.* – М.: Наука, 1984. - 285 с.
3. *Арган Дж.К.* История итальянского искусства. – В 2-х тт.. – М.: Радуга, 1990.
4. *Асеев Ю.* Шедевры світової архітектури/Ю. Асеев.– К.: Рад.школа, 1982. - 87 с.
5. *Афанасьева В.* Малая история искусств. Искусство Древнего Востока/Афанасьева В., Луконин В., Померанцева. Н. – М.: Искусство, 1976. - 376 с.
6. *Бадж У.* Легенды о египетских богах/У. Бадж. – К.: «Рефл-бук», «Ваклер», 2001. - 304 с.
7. *Базен Ж.* История истории искусств. От Вазари до наших дней. – М.: Прогресс-Культура, 1994. - 528 с.
8. *Бартенев И.* Очерки истории архитектурных стилей/Бартенев И., Батажкова В. – М.: Изобразительное искусство, 1983. - 384 с.
9. *Бартенев И.* Зодчие итальянского Ренессанса/И. Бартенев. - М.: Б.С.Г.-ПРЕСС, 2007. - 382 с.
10. *Бенеш О.* Искусство Северного Возрождения/О. Бенеш – М.: Искусство, 1973. - 322 с.

11. *Бернсон Б.* Живописцы итальянского Возрождения/Б. Бернсон. - М.: Б.С.Г.-ПРЕСС, 2006. - 559 с.
12. *Білецький П.* Мова образотворчих мистецтв/П. Білецький. - К.: Радянська школа, 1973. - 127 с.
13. *Білецький П.* Мікеланджело/П. Білецький. - К.: Мистецтво, 1975. - 395 с.
14. *Бирюкова Н.* История архитектуры: Учеб. пособие/Н. Бирюкова. - М.: ИНФА-М, 2007. - 367 с.
15. *Бритова Н.* Римский скульптурный портрет/Н. Бритова, Н. Лосева, Н. Сидорова. - М.: Искусство, 1975. - 102 с., ил.
16. *Брунов Н.* Памятники Афинского акрополя. Парфенон и Эрехтейон. - М.: Искусство, 1973. - 174 с.
17. *Брунов Н.* Очерки по истории архитектуры/Н. Брунов. - В 2-х тт. - М.: ЗАО Центрполиграф, 2003.
18. *Бурнгардт Я.* Культура Италии в эпоху Возрождения/Я. Бурнгардт. - Смоленск: Русич, 2002. - 448 с.
19. *Вазари Дж.* Жизнеописания наиболее знаменитых живописцев, ваятелей и зодчих/Дж. Вазари. - В 5-и тт. - М.: Астрель-Аст, 2001.
20. *Васильева Н.* История мировой живописи. Нидерландская живопись XVI века/Н.Васильева. - М.: Белый город, 2008. - 126 с.
21. *Вейгалл А.* Эхнатон/А. Вейгалл. - М.: Центрполиграф, 2010. - 191 с.
22. *Верман К.* История искусства всех времен и народов/К. Верман. - В 3-х тт. - М.: Астрель, 2001.
23. *Винничук Л.* Люди, нравы, обычаи Древней Греции и Рима/Н. Винничук. - М. Высшая школа, 1988. - 496 с.
24. *Виппер Б.* Итальянский Ренессанс/Б. Виппер. - В 2-х тт. - М.: Искусство, 1977.
25. *Виппер Б.* Искусство Древней Греции/Б.Виппер. - М.: Наука, 1972. - 436 с.
26. *Виппер Б.* Введение в историческое изучение искусства/Б. Виппер. - М.: Искусство, 2008. - 580 с.
27. *Власов В.* Иллюстрированный художественный словарь/В. Власов. - СПб.: АО "Икар", 1993. - 272 с.
28. *Воронина Т., Искусство Возрождения в Нидерландах, Франции, Англии/Воронина Т., Мальцева Н., Стародубова В.*//Памятники мирового искусства. - М.: Искусство, 1994. - 144 с., ил.
29. *Всеобщая история искусств.* - В 6-и тт. - М.: Искусство, 1960-1965.
30. *Гарэн Э.* Проблемы итальянского Возрождения/Э. Гарэн. - М.: Прогресс, 1986. - 393 с.
31. *Герман М.* Импрессионизм/М.Герман. - СПб.: Азбука-классика, 2008. - 520 с.
32. *Герман М.* Модернизм/М.Герман. - СПб.: Азбука-классика, 2008. - 480 с.
33. *Данилова Е.* Брунеллески и Флоренция/Е. Данилова. - М.: Искусство, 1991. - 294 с.
34. *Дмитриева Н.* Краткая история искусств/Н. Дмитриева. - Вып.1. -

М.:Искусство, 1985-1993.

35. *Дмитриева Н.* Искусство Древнего Мира/Дмитриева Н., Виноградова Н. – М.: Детская литература, 1989. - 206 с.
36. *Дунаев Г.* Сандро Боттичелли/Г.Дунаев. – М.: Изобразительное искусство, 1977. - 252 с.
37. *Забалуева Т.* История искусств. Учебник для ВУЗов/Т.Забалуева. – М.:Искусство, 2013. - 128 с.
38. *Западноевропейское искусство XVII века//Малая история искусств.* – М.Искусство, 1974. - 383 с.
39. *Западноевропейское искусство XVIII века//Малая история искусств.* – М.Искусство, 1977. - 373 с.
40. *История искусства зарубежных стран.* – Вып. 1,2. – М.: Изобразительное искусство, 1982-1986.
41. *Искусство XX века//Малая история искусств.* – М.: Искусство, 1991. - 303 с.
42. *Каптерева Т.* Искусство Франции XVII века/Каптерева Т., Быков В. – М.: Искусство, 1969. - 224 с.
43. *Керам К.* Боги. Гробницы. Ученые. Роман археологии/К. Керам. – СПб. Совместно с издательством “Нижегородская ярмарка”, 1994. - 367 с.
44. *Кинк Х.* Как строились египетские пирамиды/Х. Кинк. – М.: Наука, 1967. - 112 с.
45. *Кленгель-Брандт Э.* Вавилонская башня/Э. Кленгель-Брандт. – М.: Наука, 1991. - 157 с.
46. *Кленгель-Брандт Э.* Древний Вавилон//Э. Кленгель-Брандт. – Смоленск: Русич, 2001. - 368 с.
47. *Крючкова В.* Символизм в изобразительном искусстве/В. Крючкова. – М.: Изобразительное искусство, 1994. - 272 с.
48. *Лазарев В.* Леонардо да Винчи/ В. Лазарев. – М.: Изд-во Академии наук СССР, 1952. - 110 с.
49. *Леонардо да Винчи.* Микеланджело. Рафаэль. Рембрандт//Жизнь замечательных людей. – Авт.встпуп.ст. Л.Аннинский. – М.: Республика, 1993.- 319 с.
50. *Либман М.* Донателло/М. Либман. – М.: Искусство, 1962. - 252 с.
51. *Лисовский В.* Архитектура эпохи Возрождения/В. Лисовский. - СПб.: Азбука-классика, 2007. - 616 с.
52. *Лихачева В.* Искусство Византии IV-XV веков/В. Лихачева. – Л.: Искусство, 1986. - 310 с.
53. *Любимов Л* Искусство Западной Европы/Л. Любимов. – М.: Просвещение, 1976. - 319 с.
54. *Матвеева Е.* Шедевры мировой живописи. Германская живопись XV-XVI веков/Е. Матвеева. - М.:Белый город, 2009. - 126 с.
55. *Матье М.* Искусство Древнего Египта/М. Матье. – М.: Искусство, 1970. - 197 с.
56. *Менар Р.* Мифы в искусстве старом и новом/Р. Менар. – СПб.: Лениздат,

1993. - 384 с.

57. *Миллер Дж.* Модерн/Дж. Миллер. - М.:Астрель, 2005. - 240 с.

58. *Мириманов В.* Малая история искусств: Первобытное и традиционное искусство/ В. Мириманов. - М.: Искусство, 1973. - 320 с.

59. *Мировое искусство. Сюрреализм/Сост. И.Мосин.* - Спб.: СЗКЭО «Кристалл» - М.: ОНИКС, 2006. - 224 с.

60. *Мифы Древней Греции/Сост. И.Яворская.* - К.: Муза, 1993. - 250 с.

61. *Мифы народов мира.* - В 2-х тт. - М.: Советская энциклопедия, 1991.

62. *Муратов П.* Образы Италии/П. Муратов. - М.: Республика, 1994. - 589 с.

63. *Неклюдова М.* Традиции и новации в русском искусстве конца

64. XIX – начала XX века/М. Неклюдова. - М.: Искусство, 1991. - 396 с.

65. *О'Фарелл Дж.* Великая мистификация. Загадки гробницы Тутанхамона/ Дж. О'Фарелл. - Смоленск: Русич, 2010. - 320 с.

66. *Пономарева Т.* Итальянская живопись начала XVI века/Т. Пономарева. - М.:Белый город, 2008. - 128 с.

67. *Перрюшо А.* Жизнь Ренуара/ А. Перрюшо. - К.: Мистецтво, 1991. - 340 с.

68. *Петрусеви́ч Н.* Искусство Франции XV – XVI веков/Н. Петрусеви́ч. - Л.: Искусство, 1973. - 223 с.

69. *Поло де Болье, М-А. П.* Средневековая Франция/М.-А. Поло де Болье. - М.:Вече, 2014. - 384 с.

70. *Раздольская В.* Европейское искусство XIX века/В. Раздольская. - СПб.: Азбука-классика, 2009. - 368 с.

71. *Рафаэль и его время/Отв.ред.Л.Чиколини.* - М.Наука, 1986. - 254 с.

72. *Ревалд Дж.* Постимпрессионизм/Дж. Ревалд. - Л.-М.: Искусство, 1962. - 436 с.

73. *Рославец Е.* Живопись Франции XVII – XVIII веков/Е. Рославец. - К.: Мистецтво, 1990. - 218 с.

74. *Руа Ж.-Ж.* История рыцарства/Ж. Руа. - М.: Алетейа, 2001. - 242 с.

75. *Северное Возрождение. Художественные направления и стили.* - М.:Олма медиа групп, 2009. - 128 с.

76. *Семенов В.* Первобытное искусство/В.Семенов. - СПб.: Азбука-классика, 2008. - 592 с.

77. *Стернин Г.* Русская художественная культура второй пол. XIX-

78. нач. XX века/Г. Стернин. - М.: Советский художник, 1984. - 296 с.

79. *Словарь античности.* - М.: Прогресс, 1989. - 704 с.

80. *Смирнова И.* Искусство Италии конца XIII – XV веков/И. Смирнова. - М.: Искусство, 1987. - 145 с.+ил.

81. *Соколов Г.* Искусство Древнего Рима/Г. Соколов. - М.: Искусство, 1971. - 230 с.

82. *Соколов Г.* Искусство Древней Греции/ Г. Соколов. - М.: Искусство, 1972. - 271 с.

83. *Станіславська К.* Мистецько-видовищні форми сучасної культури/К.Станіславська. - К.: НАКККиМ, 2012. - 320 с.

84. *Степанов А.* Искусство Возрождения/А.Степанов. - СПб.: Азбука-классика, 2009. - 640 с.
85. *Тайлор Э.* Первобытная культура/Э. Тайлор. – М.: Издательство политической литературы, 1989. - 573 с.
86. *Тахо-Годи А.* Греческая мифология/А. Тахо-Годи. – М.: Искусство, 1989. - 304 с.
87. *Типология и периодизация культуры Возрождения/Под ред. В.Рутенберга.* – М.: Наука, 1978. - 271 с.
88. *Федорова Е.* Знаменитые города Италии. Рим. Флоренция. Венеция/Е. Федорова. – М.: Изд-во Московского университета, 1985. - 320 с.
89. *Фрэзер Дж.* Золотая ветвь/Дж. Фрэзер. – М.: ООО «Фирма «Издательство «Аст»», 1998. - 784 с.
90. *Фрэзер Дж.* Фольклор в Ветхом Завете/Дж. Фрэзер. – М.: Издательство политической литературы, 1985. - 511 с.
91. *Холл Дж.* Словарь сюжетов и символов в искусстве/Дж. Холл. – М.:Крон-Пресс, 1996. - 656 с.
92. *Целлар К.* Архитектура страны фараонов/К. Целлар. –М.: Стройиздат, 1990. - 160 с.
93. *Яковлев Є.* Мистецтво і світові релігії/Г.Яковлев. - К.: Вища шк. Головне вид-во, 1989. - 223 с.